

INSTRUKTIONER TILL DIALOGDUKEN

DIALOGDUKEN ÄR ETT VERKTYG som stimulerar till reflektion om etik och värdegrundsfrågor på arbetsplatser, i team och i studentgrupper. Förbered dig gärna genom att läsa *ICN:s etiska kod, Värdegrund för omvårdnad* och *Värdegrund i praktiken* inför dialogen med din grupp. *ICN:s etiska kod, Värdegrund för omvårdnad* och *Värdegrund i praktiken* finns tillgänglig för nedladdning på vår hemsida: www.swenurse.se.

VAD BEHÖVS?

Ni behöver skriva ut dessa instruktioner och ha tillgång till en *Dialogduk*. Den kan beställas, i A1-format, till portokostnad från Svensk sjuksköterskeförenings webbutik ssf.ekvist.se eller laddas ner, i A3-format, från Svensk sjuksköterskeförenings hemsida www.swenurse.se. Det kan även vara bra att ha tillgång till post-it-lappar och penna/or.

HUR KAN MAN ARBETA MED DIALOGDUKEN?

Dialogduken kan användas på många olika sätt med utgångspunkt i gruppens behov och de praktiska förutsättningar, i form av exempelvis tid, som finns.

I fokus står att *Dialogduken* är utformad för att stödja reflektion kring etiska aspekter i vårdande. Metoden att sitta tillsammans runt duken och reflektera kring frågor skapar goda möjligheter till dialog i gruppen. Dialog är den klassiska formen för ett tydligt och lyhört utbyte av erfarenheter och idéer. Samtalet i form av dialog blir utforskande, lärande och kreativt genom att man öppet och aktivt lyssnar till varandra.

Resultatet är beroende av allas aktiva deltagande. Under reflektion med stöd av *Dialogduken* kan det bli tydligt att det finns behov av att gå vidare med etisk analys av en viss fråga. Det är bra att då konstatera detta och sedan gå vidare i reflektionen då etisk analys respektive reflektion kring etiska frågor bör få utrymme var för sig.

Dialogduken är tänkt att användas i en grupp om 4–8 personer där deltagarna tar gemensamt ansvar för dialog

och reflektion. En person utses som leder reflektionen och har ansvar för att se till att processen följs, att alla får utrymme i dialogen och för att i slutet av reflektionsstunden sammanfatta gruppens dialog. Var och en som deltar i reflektionen bör göra det med ett öppet sinne och vara lyhörd för de uppfattningar och perspektiv som andra bidrar med i dialogen.

Att följa dukens steg eller fokusera på ett värdeord

Ett sätt att arbeta med *Dialogduken* är att följa de olika steg som finns på duken, det vill säga utgå från en berättelse. Ett annat sätt är att gruppen gemensamt väljer ett värdeord som upplevs angeläget att reflektera kring, eller genom att lotta fram ett sådant, och att reflektionen istället utgår från det valda värdeordet. Detta är ett par sätt att använda *Dialogduken* på men vi uppmuntrar till att vara kreativ i användande av duken och utgå ifrån gruppens behov.

Som stöd vid etisk analys

Dialogduken går även att använda som stöd vid en etisk analys/etisk rond. Syftet med en etisk analys/etisk rond kan vara att resonera sig fram till att göra det som är rätt med stöd i etiska principer eller värdeorden i cirkeln.

Börja vid steget "En berättelse". Beskriv det fall/dilemma/situation i er verksamhet som ni bestämt er för att diskutera. Beskriv fallet/dilemmat/situationen och dess etiska utmaningar. Utgå sedan ifrån de värdeord som är relevanta för situationen.

- Vad är god omvårdnad, vad och hur ska vi göra? Beskriv värdeorden och på vilket sätt de berör situationen. Vilka olika handlingsalternativ finns?
- Vilka andra kan vara berörda av situationen? Närstående, andra patienter, vårdpersonal som deltar i den nära vården av patienten, vårdpersonal som inte deltar i den nära vården av patienten, andra personalgrupper som berörs av patientens vård men som inte vårdar patienten. ►

- Vilka omvårdnadsmissiga, medicinska, rehabiliteringsmissiga och andra konsekvenser kan de olika alternativen tänkas leda till?
- Vad är ditt/ert professionella ansvar? Resonera med stöd av de valda värdeorden och kom fram till ett handlingsalternativ/ställningstagande som skulle kunna vara lämpligt för den aktuella situationen.

SÅ HÅR KOMMER NI I GÅNG

- Bestäm hur ni vill använda Dialogduken: genom att följa de olika stegen på duken, genom att välja ett av värdeorden i cirkeln att reflektera kring eller på något annat sätt som ni tillsammans kommer överens om.
- En person behöver utses till att leda reflektionen och innan ni avslutar ansvara för att sammanfatta dialogen. Hen har också ansvar för att se till att alla får möjlighet att komma till tals.
- Varje deltagare har ett eget ansvar för att bidra till att dialogen sker på ett respektfullt sätt, bland annat genom att vara lyhörd för de andras uppfattningar och perspektiv.

Lycka till!

DIALOGDUKEN har tagits fram av Sjuksköterskornas etiska råd.

Kontakta gärna Svensk sjuksköterskeförening och berätta om hur ni använt *Dialogduken* och bidra med era förbättringsidéer och synpunkter.

Vi vill fortsätta samla erfarenheter från arbeten med *Dialogduken* och andra sätt att implementera *Värdegrund för omvårdnad*. De erfarenheter vi samlar in publiceras på vår hemsida: swenurse.se/dialogduken

Kontaktperson:

birgitta.wedahl@swenurse.se

Telefon: 08-412 2422

Beställ direkt från vår webbutik:

ssf.ekvist.se

Kundtjänst: 0290 - 76 76 76

info@sdist.se